

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
2021**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 140-Н від 25 серпня 2021 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **О. В. Манжура**, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

А. С. Ткаченко, к. т. н., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор, завідувач сектору документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах кафедри менеджменту ПУЕТ;

Л. С. Франко, ст. викладач, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

М. Є. Розоза, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

Г. П. Хомич, д. т. н., професор, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий
3-41 інститут денної освіти : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 1. –
334 с.

ISBN 978-966-184-417-8

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Готельно-ресторанна справа; Харчові технології; Освітні педагогічні науки; Облік і оподаткування; Менеджмент; Інформаційна, бібліотечна та архівна справа; Публічне управління та адміністрування; Комп'ютерні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування; Економіка; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Товарознавство та експертиза в митній справі; Маркетинг.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

ISBN 978-966-184-417-8

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

Журавель М. В., Тодорова І. С. Формування професійної компетентності майбутнього фахівця через проєктну діяльність.....	190
Заліський А. С., Петренко І. М. Формування в магістрів професійного інтересу до управлінської діяльності	195
Коваль П. В., Тодорова І. С. Етапи реалізації ресурсно-орієнтованого підходу як засобу оптимізації процесу формування професійної компетентності майбутніх фахівців з економічної кібернетики	200
Куроп'ятник К. О., Кононець Н. В. Модель методичної системи формування цифрової компетентності майбутніх викладачів дисциплін комп'ютерного циклу в процесі вивчення основ програмування.....	206
Лещенко І. В., Усанов І. В. Міжнаціональна толерантність як філософське і психолого-педагогічне поняття	211
Лисяк В. Ю., Петренко І. М. Методологічні аспекти дослідження проблеми управління навчально-творчою діяльністю студентів	217
Макаревич Р. В., Петренко І. М. Безпека людини в умовах запровадження високоефективних технологій інтенсивного навчання	223
Маньковська Д. А., Кононець Н. В. Емоції та почуття в освітній теорії та практиці.....	228
Мельник В. С., Петренко І. М. Дидактична модель реалізації проєктного підходу до організації науково-дослідницької діяльності студентів у вищій школі.....	235
Миколаєнко В. І., Нестуля С. І. Структурні компоненти готовності майбутніх фахівців з туризму до професійної діяльності	241
Митрофанов О. А., Тодорова І. С. Педагогічні принципи формування пізнавальної діяльності студентів економічних університетів	245

2. Лебедик Л. В. Критерії готовності майбутнього викладача до проектування дидактичних систем / Л. В. Лебедик // Зб. наук. пр. ПНПУ імені В. Г. Короленка. – Вип. 69. – Наукове видання «Педагогічні науки». – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. – С. 69–73.
3. Лебедик Л. В. Модульний підхід у підготовці викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем в умовах магістратури / Л. В. Лебедик // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: «Педагогічні науки». – м. Старобільськ. – № 6 (303) жовтень 2016. – Ч. II. – С. 52–60.
4. Лебедик Л. В. Підготовка викладача вищої школи до проектування дидактичних систем на основі культурологічного підходу / Л. В. Лебедик // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 10. – С. 14–18.
5. Стрельніков В. Ю. Ергономічний підхід до проектування педагогічних процесів у вищій школі / В. Ю. Стрельніков // Сучасні проблеми гуманітаристики: світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії : Матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конфер. / Редкол. Бошицький Ю. Л., Чернецька О. В., Українець С. Я. – Рівне : О. Зень, 2016. – С. 154–158.
6. Стрельніков В. Ю. Проектування вчителем інтерактивних технологій навчання на основі електронних освітніх ресурсів / В. Ю. Стрельніков // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Вип. 4(14). – С. 348–351.
7. Стрельніков В. Ю. Проектування змісту навчання з метою його інтенсифікації / В. Ю. Стрельніков // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: «Педагогічні науки». – м. Старобільськ. – № 6 (303) жовтень 2016. – Ч. I. – С. 50–57.

УДК 378.1

ФОРМУВАННЯ В МАГІСТРІВ ПРОФЕСІЙНОГО ІНТЕРЕСУ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

А. С. Заліський, магістр спеціальності *Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»*

І. М. Петренко, д. і. н., професор – науковий керівник

Анотація. У статті проаналізовано особливості формування у магістрів професійного інтересу до управлінської діяльності, виявлено динаміку його функціонування і розвитку.

Ключові слова: управлінська діяльність, магістри, професія, освіта, наука, заклади вищої освіти.

Abstract. The article analyzes the peculiarities of the formation of masters' professional interest in management, reveals the dynamics of its functioning and development.

Key words: managerial activity, masters, profession, education, science, institutions of higher education.

Постановка проблеми. Вища школа покликана не стільки розвивати знання студентів, скільки сприяти підвищенню мотивації кожного студента, розвитку професійних намірів, пізнавальних та професійних інтересів, навичок самооцінки, прагнення до постійного саморозвитку. Вирішення цих завдань вимагає створення сприятливих умов викладання навчальних дисциплін у ВНЗ. Вивчення предметів усіх циклів повинно забезпечувати не тільки засвоєння певного теоретичного матеріалу, а й послідовно розвивати їх пізнавальний інтерес до управлінської діяльності.

Аналіз основних джерел і публікацій. Проблема формування у магістрів професійного інтересу до управлінської діяльності активно досліджувалася вітчизняними науковцями, зокрема, Н. Курмишевою. Дослідниця проаналізувала дискусію і диспут як засоби формування професійних умінь, довела взаємозв'язок педагогічної, навчальної, професійної підготовки у підвищенні ефективності формування управлінських інтересів [2–4]. Дослідниця Л. Артемова на прикладі образного кольорового моделювання показала пізнавальний зміст як метод активізації учіння студентів [1].

Формулювання мети. Метою статті є теоретично обґрунтувати систему роботи щодо формування у магістрів професійного інтересу до управлінської діяльності. Шляхи підвищення інтересу до управлінської діяльності ми вбачаємо у підвищенні рівня мотиваційного компоненту щодо отримання студентами професійної освіти та підвищення коефіцієнту їх задоволеності особою спеціальністю. Цій меті служить застосування різних методів і прийомів роботи із майбутніми фахівцями у процесі викладання психолого-педагогічних, фахових дисциплін, а також

таких, які формують мотивацію професійної спрямованості особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливою функцією навчальних дисциплін ЗВО є забезпечення інтеграції знань в єдину картину світу через міжпредметні зв'язки, тому в системі управлінських знань чільне місце повинні займати міжпредметні знання, що залучаються для формування інтересу студентів до управлінської діяльності. З метою формування у магістрів професійного інтересу до управлінської діяльності нами було розроблено систему роботи, яка включала: розробку інтелектуальної вікторини «Я – менеджер», циклу ділових ігор: «Дії команди спрямовані на вирішення професійних проблем», «Вимоги до керівника»; аналіз педагогічних задач і вирішення управлінських ситуацій у процесі вивчення навчальних дисциплін; написання міні-твору на тему «Яким я бачу сучасного керівника»; розробку методичних рекомендацій для викладачів ВНЗ щодо формування професійного інтересу до управлінської діяльності у майбутніх керівників навчальних закладів.

Розглянемо детальніше складові системи роботи. Інтелектуальна вікторина «Я – менеджер». Мета гри: розвивати творче мислення студентів, активізувати ініціативу, спонукати до самоосвіти і самовдосконалення, сприяти підвищенню компетентності студентів, розвитку їх професіоналізму, ерудиції, пізнавального інтересу до управлінської діяльності. Гра складається із трьох раундів, кожен із яких містить ряд запитань. І раунд «Бліц турнір» носить характер «розминки» і жеребкування одночасно. Студенти повинні швидко і точно відповідати на питання, приносячи своїй команді жетони.

За результатами І раунду визначається черговість команд-учасниць на наступні раунди. У II «Народна мудрість про освіту» та III «Психолого-педагогічні аспекти менеджменту» раундах, якщо команда не може дати відповідь на поставлене питання, право відповідати переходить до наступної команди. Виграє та команда, яка отримала більше червоних і жовтих жетонів.

Ефективним методом розвитку у магістрів професійного інтересу до управлінської діяльності є метод ділових ігор. Студенти, які систематично беруть активну участь у ділових іграх, виявляють бажання застосувати під час практики управлінські рішення, знайдені в процесі гри. З метою системного формування у майбутніх керівників навчальних закладів професійного інтересу до управлінської діяльності, на нашу думку, доцільно використовувати метод аналізу конкретних управлінських ситуацій. Для формування аналітичних умінь студентам був наданий алгоритм вирішення управлінської ситуації. Засвоєння алгоритму важливе з огляду на створення умов ефективного педагогічного спілкування та попередження зниження інтересу студентів до вирішення педагогічних ситуацій. Майбутні керівники мають засвоїти, що педагогічна ситуація є одиницею управлінської діяльності і що в практичній роботі керівника вони постають багато разів і, як правило, одночасно.

Це вимагає від керівника багатопланових умінь аналізувати їх і вирішувати. Особливу увагу необхідно приділяти розвитку вміння аргументувати і відстоювати свою точку зору, сприймати позицію опонента, що сприяє критичному осмисленню проблем, що обговорюються, розвитку соціальних цінностей. Розв'язання управлінських ситуацій дозволяє активізувати пізнавальну активність студентів, поглибити їх власні теоретичні знання та практичні вміння, оскільки у резерві даного методу – можливість поставити майбутніх керівників у позицію менеджера, створити обстановку, наближену до реальної управлінської практики. З метою ініціювання усвідомлення студентами власного професійного ідеалу ми запропонували їм написати міні-твір на тему «Яким я бачу сучасного керівника».

У результаті ми виокремили три вихідні положення, за якими студенти проектували свій майбутній образ керівника: 1) наслідування улюбленого керівника; 2) прагнення бути схожим на директора школи, в якій вчився; 3) небажання повторювати помилки своїх керівників (директора школи, його заступників, куратора групи, завідувача кафедри). Методичні рекомендації для викладачів ЗВО щодо формування у магістрів професійного інтересу до управлінської діяльності.

1. Доцільно використовуйте інноваційні технології навчання.

2. Оптимально поєднуйте фронтальну, групову та індивідуальну роботи на заняттях, що сприяє підвищенню мотивації до навчання.

3. Створюйте сприятливе освітньо-мотиваційне середовище.

4. Враховуйте, що безпосередній розвиток професійного інтересу має здійснюватись через використання педагогічно значущого матеріалу та залучення студентів до квазіпрофесійної педагогічної діяльності з метою розвитку професійної компетенції.

5. Підвищуйте ефективність роботи та рівень розвитку управлінських умінь та навичок до моменту початку проходження науково-управлінської практики за допомогою нестандартних завдань із більшим акцентом на можливостях практичного використання набутих знань.

6. Розвивайте мотиваційну сферу студента через діалектичний зв'язок її компонентів і у переростання в майбутньому професійного інтересу в професійну спрямованість.

7. Формуйте емпатію як передумову потреби в роботі з підлеглими, розвивайте навички професійної комунікації та професійно значущих рис як основи для задоволення цих потреб.

8. Організуйте навчально-виховну роботу інтегровано, щоб кожен її компонент взаємодоповнював один одного, гармонійно поєднувались форми та методи навчальної діяльності.

Висновки. Запропонована система роботи дозволить активізувати пізнавальну діяльність студентів в контексті майбутньої професії, стимулювати як інтерес до предмету, що вивчається, так і професійно-пізнавальний інтерес до управлінської діяльності. Проведення таких форм роботи зі студентами сприяє вирішенню ряду важливих професійних завдань: стимулює ініціативу та продуктивний обмін ідеями, сприяє розвитку управлінського мислення та рефлексії. Участь у таких формах спонукає до пошуку ефективної аргументації і різних способів вираження думки, сприяє толерантному ставленню до різних точок зору, вчить поглиблено працювати над змістом проблеми.

Список використаних джерел

1. Артемова Л. В. Образне кольорове моделювання пізнавального змісту як метод активізації учіння студентів / Артемова Л. В. // Вісник. Зб. наук. ст. Київського міжнародного університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск к. – Київ : Киму, 2004. – С. 19–32.
2. Курмишева Н. Дискусія і диспут як засоби формування професійних умінь / Н. Курмишева // Вища школа. Науково-практичне видання. – 2007. – № 1. – С. 26–32.
3. Курмишева Н. І. Взаємозв'язок педагогічної, навчальної та професійної підготовки у підвищенні ефективності формування управлінських інтересів / Н. І. Курмишева // Вісник. Зб. наук. ст. Київського міжнародного університету. Серія: Педагогічні науки. Вип. 7. – КиМУ, 2005 – С. 116–127.
4. Курмишева Н. І. Взаємозв'язок інтересу студентів до навчання з інтересом до управлінської діяльності / Н. І. Курмишева // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі : Зб. наук. пр. Вип. V. – Кривий Ріг : Видавничий відділ НМетАУ, 2008. – С. 235–239.

УДК 378.1

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ЯК ЗАСОБУ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

П. В. Коваль, магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»

І. С. Тодорова, к. психол. н., доцент – науковий керівник.

Анотація. У статті схарактеризовано етапи реалізації ресурсно-орієнтованого підходу як засобу оптимізації процесу формування професійної компетентності майбутніх фахівців з економічної кібернетики: організаційно-підготовчий, діагностико-проектувальний, змістово-діяльнісний та рефлексивно-творчий.

Ключові слова: педагогічні умови, вища школа, майбутній фахівець, економічна кібернетика, ресурсно-орієнтоване навчання, професійна компетентність, цифрові технології, ресурсно-орієнтований підхід.